יז: הלוקח עובר פרתו פרק שני בכורות

זכר ונקבה אין לבהן בלים. [6]אלפילו יולא שני לאשים כאחד קלי ומודה ר' יוסי הגלילי הבא לאע"ג דאפילו לי כולה רחם מיקדשי מ"מ מין במינו אינו חולק כדאמר בפ"ק (לעיל דף ט:) הכא שהיא נקבה יהויא פטר רחם כמוה בטלה בכורתו לגמרי ולא דמי להיות דפ' בהמה המקשה (חולין דף ט.) כרכבו אמותו ויהוליאתו דהתם אייירי כדנפיק הוא דרך לאשו והיא דרך מרגלותיה דלא הויא איהי פטר רחם: **אפשר** לצמצם בידי שמים. פי' קקונטרס כגון הך דלילה דאע"ג דאין מקפידין בכך יכ"ש בידי אדם כמתכוונים לצמצם שום מדה לו שום דבר דודאי אפשר לצמצם וקשה לר"י כי קא מבעיא ליה לרבנן בידיה שמים א"א לצמצם בידי אדם מאי היכי דשיט [7]מצמצם מכוון בין שתי עיירות הא על כרחך יהי דיכולין לצמצם הדבר כשמתכוונין למדוד מ"מ לרבנן א"א שיהא הדבר מצומצם בין שתי עיירות דכיון בידיי שמים הוא שמעצמו נפל שם מתחלה ולא נתעסקו עליו למדוד ולהניחו שם מכוון ונראה לרבי דאפילו למ"ד א"א לצמלם בידי [8]שמים אף שפעמים שנמדד בו שהוא מצומצם אלא ה"ק לו אפשר לברר לצמלם שבידי שמים כגון לידה דהכא שאין פנאי לברר ולדקדק לו זה ולא תחלה ולכך אין שייכין לכהן אבל בידי אדם שם שהוא לברר מיבעיא לן יפשוט ליה מצמצא מכוון בין שתי עיירות דלא אמרת לו אפשר לברר אם הוא מצומצם אע"ג דפרשיות דזימנין דמיקרי שהוא מצומצם כיון דלא אפשר להבחין לא יבינו שתי הענגות אפשר דמילתא דלא שכיחא היא ואין לנו לתלות אפשר שאינא כן ובמקבלא פשטינן לרבנן לו אפשר לצמלם [9]אלפילו [10] אדם ומתון הא דפליגי אמוראי בפ"ק דעירובין (דף טז:) בפרון כעומד ופ"ג דחולין (דף מח:) במחלה על מחלה כרוב היה נראה הלכה כרבי יוסי הגלילי דאפשר לצמלם לגבל הפחות בידי אדם ואין לומר דקבי פרון כעומד כשדומה לנו שהם שוים לאף על גב דשמא אינם שוים וכן מחלה על מחלה דשמיטה דהא מפרש טעמא דלא הוי כרוב וכעומד משום דאמר רחמנא למשה שחוט רובא ונדור רובא דמיפוק לי דבלאו הכי היה אסור אפשר מספק משום דשמא שיר רובא והא דפריך בגיטין בפרק הזורק (דף עח.) והא ש"א לצמלם גבי מחלה על מחלה מגורשת יאינה מגורשת דמפרש כגון דאמר תרוייהו בהדי הדדי בארבע אמות ואפי' יהא הלכה כר' יוסי הגלילי מ"מ דוחק הוא להעמיד המשנה בכך שאין רגילות להיות הדבר מצומצם יפתמא לא כוונו בכת אחת לבא וכפ' שבועת העדות (שבועות דף לב.) גבי כפרו שניהם כאחת פריך והא לי אפשר לצמלם ומשני הא מני רבי יוסי הגלילי ור' יוחנן משני אפילו תימא רבנן בו' משמע דאין הלכה כר' יוסי הגלילי וכן בפ' ארבעה אחין (יבמות דף מח.) גבי אחיות לאיני יודע מי שבאן אמרינן אליבא דרבי יוחנן לא סתים לן תנא כר' יוסי הגלילי לכך נראה דבידי שמים אין הלכה כמותו ויהן דשבועות ור' אחין הוו בידי שמים אבל בידי אדם הלכה כמותו וכדמוכחת בהיא דחולין ובירובין (דף ה:) לחי המושך מדופנו של מבוי פחות מד' אמות אין נכרך רב אשי אמר מבוי ח' לא נכרך לחי אחר דלהתירו וקאמר רב הונא [11] בר' יהושע לא אמרן אלא במבוי [12] ז' ניתר כעומד מרובה על הפרון דא אשי אמר מבוי ח' לא נכרך לחי ואי פרון נפים נדון משום לחי פירוש דאם כן אין בלחי [13]עשרה אמות מאי אמרת דשוו תרוייהו כי הדדי הוה ליה דקא מפרש כיון דבין עומד נפים בין פרון נפים ליכא משום איסור אע"כ הם שווים ומילתא דלא שכיחא היא ומכל מקום אם היה איסורא דאורייתא היה אסור כיון שאפשר לצמלם [14]זה אין להקשות על רב אשי כי שוו כי הדדי נמי דשתרי דקיימא לן פרון כעומד מותר דהתם קאי על רב הונא בריה דרב יהושע דסבירא ליה פרון כעומד אסור והרב רבי שמעון מיינבלא היה מפרש [15] דפרון כעומד ומחלה על מחלה כרוב סברי כרבנן דאי אפשר לצמלם אפילו בידי אדם ומאן דסרי [16] כשדומה לנו שהפרון כעומד [17]משום דאימר פרון מרובה ואם תמצא לומר שהם שוים רחמנא אמר גדור רובא ואם תמצא לומר דבשלמא לרבנן דאמרי דאפילו בידי אדם אפשר לצמלם אבל בידי שמים לא אפשר לצמלם אמאי אמרינן